

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра педагогіки і педагогічної майстерності

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра психології

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	ОК-05 Педагогіка та психологія вищої школи (Модуль 1) Педагогіка вищої школи (Модуль 2) Психологія вищої школи нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2021-2022/ I семестр / 1 рік навчання (1,9 років)
Викладач	Коробченко Ангеліна Анатоліївна Гузь Наталія Василівна
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-m/sklad-kafedri-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-majsternosti/koro-bchenko-angelina-anatoliyivna/ http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/kafedra-psihologiyi/sklad-kafedry-psyhologiyi/guz-nataliya-vasylivna/
Контактний тел.	0972301196 0619448624

E-mail:	angelinakorobchenko@gmail.com nata.guz1824@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4527 http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=800
Консультації	<i>Коробченко А.А.</i> щовівторка 14.00-16.00 <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького. <i>Гузь Н.В.</i> <i>Очні консультації:</i> щосереда 8.00-10.00 <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

В умовах реформування вищої освіти в Україні пріоритетна увага має надаватися підготовці нової генерації педагогічних і науково-педагогічних кадрів - національної еліти, яка здатна оволодіти новою освітньо-світоглядною парадигмою національно-державного творення, гуманного піднесення самоцільної особистості вихованця. Однією з передумов вирішення цього надзвичайно важливого і складного завдання є підвищення рівня психологічної культури, зокрема через опанування майбутніми викладачами ЗВО ґрунтовними психолого-педагогічними знаннями, вміннями і навичками.

«Педагогіка вищої школи» є невід'ємним складником системи підготовки вчителів та викладачів за освітньо-кваліфікаційним рівнем: «магістр». Вивчення освітнього компоненту передбачає продовження формування інтегральної, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, особистих та професійних умінь і навичок майбутніх фахівців педагогічної освіти. По закінченню вивчення здобувачі демонструватимуть навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших; зможуть застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу, а також здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері освіти та діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження. Освітній компонент ґрунтується на засадах компетентнісного підходу в освіті.

Гуманізація освіти потребує від викладача вищої школи психологічної зверненості як до особистості студента, так і до себе, що підвищує вимоги до психологічного забезпечення освітнього процесу. Саме тому при підготовці магістрантів до науково-педагогічної діяльності у ЗВО виникає потреба як у підвищенні їхніх теоретичних психологічних знань, так і в практичному оволодінні методами самопізнання і самовдосконалення, які допоможуть їм у професійному зростанні.

Психологія вищої школи- галузь психологічної науки, що вивчає індивідуально-особистісні, а також соціально-психологічні явища, які породжені умовами вузу. Вона досліджує закономірності цих явищ, їхнє місце й роль, прояви, розвиток і функціонування в діяльності студентів, викладачів і керівників вузів. Нею вивчаються також шляхи цілеспрямованого управління цими явищами, їх формування й коригування з метою більш ефективного розв'язання завдань підготовки фахівців із вищою освітою.

Психологія вищої школи синтезує здобутки педагогічної, соціальної, вікової психології, психології праці та ін. За своїм основним змістом вона є педагогічною психологією щодо умов вищого навчального закладу. Педагогічна психологія вищої школи розглядає вузівський педагогічний процес у комплексі інформаційно-навчальної, розвивальної й виховної його функцій. Це сприяє пошуку ефективних шляхів (форм організації, методів і засобів) професійної підготовки студентів за певною освітньо-кваліфікаційною програмою (молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста чи магістра).

Психологія вищої школи досліджує як роль «особистісного чинника» в створенні досконалішої технології навчання й виховання у вузі та управлінні системою підготовки фахівців із вищою освітою, так і розробляє конкретні форми й засоби впровадження результатів психологічних досліджень у діяльність закладу вищої освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання «Педагогіки вищої школи» є набуття знань про особливості освітнього процесу у закладі вищої освіти, його характер і функції в стимулюванні професійного зростання майбутніх фахівців, формування психолого-педагогічних умінь майбутнього викладача вищої школи, формування готовності оптимально й творчо використовувати педагогічні знання у своїй професійній діяльності на основі теоретичного осмислення сутності педагогічного процесу як цілісної, гнучкої, гуманістично-зорієнтованої системи.

Завдання:

- поглиблення, розширення, інтеграція знань з педагогіки вищої школи, педагогічної майстерності, сучасних технологій навчання тощо;
- практичне опанування здобувачами другого ступеня вищої освіти різними формами організації освітнього процесу у закладах вищої освіти; виховання особистих якостей майбутнього викладача;
- розвиток навичок самонавчання, самовиховання, самовдосконалення.

Метою викладання «Психології вищої школи» є: забезпечення загальної теоретичної підготовки майбутніх фахівців у галузі психології вищої школи, яка слугуватиме основою для їхньої практичної роботи, що пов'язана з викладацькою діяльністю.

- А саме: на основі оволодіння основними теоретичними поняттями поглиблювати знання магістрантів про психологічну сутність, особливості та сучасні технології освітнього процесу у закладі вищої освіти; розвивати психологічну спостережливність, творчий підхід до рішення конкретних психолого-педагогічних ситуацій; формувати початкові вміння організації освітнього процесу у вищій школі;

виховувати професійно значущі якості особистості.

Завдання:

- опанування знаннями про психологічні особливості студентського періоду життя людини;
- усвідомлення закономірностей професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;
- вивчення психологічних аспектів освітнього процесу;
- усвідомлення психологічних особливостей науково-педагогічної діяльності та шляхів її опанування;
- сприяння професійному самовизначенню і набуття студентами професійно-педагогічної ідентичності;
- розвиток таких якостей особистості, що мають для майбутнього викладача професійне значення.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність

КІЗдатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

1. Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

2. Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 10. Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.

ФК 11. Здатність консультувати студентів з предмета навчальної дисципліни відповідно до їх індивідуальних освітніх потреб.

ФК 12. Здатність здійснювати індивідуальний супровід студента (наставництво, менторство) під час навчання.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі германської філології.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	18	18	54

6. ПОЛІТИКА КУРСУ

У рамках освітнього компоненту передбачена процедура визнання результатів навчання, які здобувач вищої освіти набув шляхом неформальної освіти і демонструє для визнання у процесі опанування даної освітньої програми. Процедура визнання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view

Політика щодо академічної доброчесності: Роботи студентів повинні бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування(в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Списування чи підказки під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, засобами MOODLE).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Всі види робіт необхідно виконувати в оговорений термін.

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів під час консультацій викладача.

Політика щодо відвідування: Здобувач, який відвідує заняття, за умови активності та за результатом виконання завдань, отримує бали згідно системи оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) здобувач може надіслати виконані завдання через мережу Facebook, MOODLE або E-mail (за погодженням із викладачем).

Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок. На заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного, обов'язково вимкнути звук гаджетів. На заняттях вітаються прояви креативності та індивідуальний підхід до кожного здобувача вищої освіти. Завдання до кожної теми викладач надає наприкінці заняття.

Під час практичних занять студенти безпосередньо оволодівають базовими навичками риторики з дотриманням етичних стандартів професії.

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1						
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ						
1	Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука. Її предмет та завдання	Лекція (2 год.)	Основна: [3; 5 – 7]; додаткова: [8 – 11; 17]	виконання завдань до лекції	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний)

						контроль)
2	Тема 2. Заклад вищої освіти як освітня установа системи освіти	Лекція (2 год.)	Основна: [3; 5; 7]; додаткова: [9; 17]	виконання завдань до лекції	5	впродовж другого навчального семестру періодичний контроль) (перший
3	Тема 3. Зміст і структура вищої освіти	Лекція (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	Основна: [3; 6; 7]; додаткова: [11 – 16]	виконання завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру періодичний контроль) (перший
4	Тема 4. Моніторинг якості освіти	Самостійна робота (3 год.)	Основна: [3; 5 – 7; 8]; додаткова: [14 – 16].	виконання завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру періодичний контроль) (перший
5	Тема 5. Сутність та закономірності навчального процесу у вищій школі. Поняття та історичні типи навчання . Соціальні функції навчання	Самостійна робота (4 год.)	Основна: [3; 5 – 7]; додаткова: [8 – 11; 17]	виконання завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру періодичний контроль) (перший
6	Тема 6. Організація освітнього процесу у закладі вищої освіти	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: [2; 5; 6]; додаткова: [9; 14].	опитування; виконання завдань практичної роботи	5	впродовж другого навчального семестру періодичний контроль) (перший
7	Тема 7. Методи і прийоми навчання у закладі вищої освіти	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: [5 – 7];	Опитуванн я;	5	впродовж другого навчального

			додаткова: [8 – 11; 17]	Виконання завдань практичної роботи; виконання завдань самостійної роботи		семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 8. Учасники освітнього процесу	Самостійна робота (4 год.)	Основна: [3; 5 – 7; 8]; додаткова: [14 – 16].	виконання завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
9	Тема 9. Сучасні наукові підходи до аналізу змісту педагогічної діяльності.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: [2; 5; 6]; додаткова: [10; 11; 14]	виконання завдань лекції; виконання завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 10. Зміст і структура готовності майбутніх викладачів до професійно-педагогічної діяльності	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	Основна: [2; 5; 6]; додаткова: [10; 11; 14]	опитування ; виконання завдань практичної роботи; виконання завдань лекції;	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
11	Тема 11. Культура цілепокладання викладача як чинник продуктивного розв'язання педагогічних задач у	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	Основна: [5 – 7]; додаткова:	опитування ; виконання завдань	5	впродовж другого навчального семестру (перший

	професійній діяльності		[8 – 11; 17]	практичної роботи; виконання завдань самостійної роботи		періодичний контроль)
12	Тема 12. Проблеми становлення професійно-гуманістичних мотивів сучасної педагогічної діяльності	Самостійна робота (2 год.)	Основна: [3; 5 – 7; 8]; додаткова: [14 – 16].	виконання завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
13	Тема 13. Професійно-педагогічні уміння як чинник формування професійної компетентності і педагогічної майстерності сучасного викладача	Самостійна робота (2 год.)	Основна: [2; 5; 6]; додаткова: [10; 11; 14]	виконання завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2 ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ						
14	Тема 14. Психологія вищої школи, її предмет, об'єкт, завдання. Методологія і методи психології вищої школи	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: [3; 5; 6; 7; 8]; додаткова: [1; 5; 8; 10; 11]	Опитування, виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
15	Тема 15. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Особливості становлення сучасного	Лекція (2 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: [2; 5; 6; 10]; додаткова:	Опитування, виконання	5	впродовж другого навчального семестру (другий

	професійно- компетентного фахівця.		[6; 9; 13]	практичних завдань та завдань самостійної роботи		періодичний контроль)
16	Тема 16. Психологічні засади управління у сфері вищої освіти	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: [1; 2; 4; 5; 6; 9]; додаткова: [2; 4; 6; 10; 11]	Опитування, виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
17	Тема 17. Діяльність науково-педагогічних працівників ЗВО. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії між суб'єктами освітнього процесу.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Основна: [2; 3; 5; 6;9]; додаткова: [1; 3; 4; 9; 11; 12]	Опитування, виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Лекція 1. Педагогіка вищої школи як наука. Її предмет та завдання.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, об'єкт, завдання і функції педагогіки вищої школи. 2. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. 3. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками. 4. Дидактичні принципи навчання у закладі вищої освіти.
Лекція 2. Заклад вищої освіти як освітня установа системи освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні педагогічні системи. 2. Визначення терміну «заклад вищої освіти».

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Типи закладів вищої освіти. 4. Правовий статус ЗВО. 5. Мета, головні завдання, права та обов'язки діяльності ЗВО. 6. Принципи управління ЗВО.
Лекція 3. Зміст і структура вищої освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення терміну «вища освіта». 2. Структура вищої освіти. 3. Стандарти вищої освіти. 4. Документи про вищу освіту. 5. Післядипломна освіта.
Лекція 4. Сучасні наукові підходи до аналізу змісту педагогічної діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Професійно-педагогічна діяльність як наукова проблема. 2. Загальна структурна будова і функціональні блоки професійно-педагогічної діяльності. 3. Структурний і функціональний підходи у наукових дослідженнях педагогічної діяльності.
Лекція 5. Зміст і структура готовності майбутніх викладачів до професійно-педагогічної діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Професійна готовність викладача як об'єкт наукових досліджень. 2. Структурні компоненти готовності до професійно-педагогічної діяльності. 3. Узагальнені показники професійно-педагогічної готовності майбутніх викладачів.
Лекція 6. Психологія вищої школи, її предмет, об'єкт, завдання. Методологія і методи психології вищої школи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія вищої школи як галузь психологічної науки, її предмет, об'єкт, завдання. 2. Завдання психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту». 3. Основні напрями реформування освіти ХХІ століття та проблеми сучасної психології вищої школи. 4. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань. 5. Поняття про методологію психології. Принципи психологічного дослідження. Класифікація методів збору емпіричних психологічних фактів.
Лекція 7. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Особливості становлення сучасного професійно-компетентного фахівця.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вищий навчальний заклад як провідний чинник соціалізації та становлення сучасного професійно-компетентного фахівця. 2. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. Психологічний супровід процесу адаптації здобувача вищої освіти до освітнього простору ЗВО. 3. Особливості набуття загальних та фахових компетентностей та результатів навчання згідно ОП. Сучасні вимоги до сучасного компетентного фахівця відповідно до пріоритетних напрямів реформування вищої освіти в Україні. Формування професійної спрямованості особистості здобувача вищої школи. 4. Психологічна готовність майбутнього фахівця до професійної діяльності. Психологічний

	<p>супровід професійного становлення здобувача вищої школи.</p> <p>5. Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного здобувача вищої освіти. Гармонійний психологічний клімат у колективі.</p> <p>6. Психологічні засади студентського самоврядування.</p>
<p>Лекція 8. Психологічні засади управління у сфері вищої освіти</p>	<p>1. Створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії</p> <p>2. Психологічні чинники управління освітнім процесом у вищій школі. Студентоцентроване навчання. Особливості внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.</p> <p>3. Освітній процес як цілеспрямована активна взаємодія викладача зі студентом. Управління освітнім процесом у вищій школі та психологічний аналіз функцій управління з позицій сучасних вимог.</p> <p>4. Мотиваційна спрямованість здобувача вищої освіти. Власна пізнавальна активність студента, її спрямованість на засвоєння компетентностей та результатів навчання. Чинники неуспішності здобувачів і шляхи їх подолання.</p> <p>5. Особливості психологічного супроводу освітнього процесу ЗВО</p>
<p>Лекція 9 . Діяльність науково-педагогічних працівників ЗВО. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії між суб'єктами освітнього процесу.</p>	<p>1. Професійний розвиток НПП. Особливості професійної самосвідомості (рефлексивності) викладача.</p> <p>2. Складові психологічної характеристики викладача вищої школи</p> <p>3. Шляхи формування викладацької майстерності і підвищення рівня професіоналізму викладача вищої школи. Самоактуалізація особистості в професійній діяльності.</p> <p>4. Інноваційна діяльність НПП. Впровадження у освітній процес інноваційних методів навчання</p> <p>5. Педагогічна комунікативна взаємодія. Діалогічне спілкування, його характеристика та роль у регулюванні протиріч у педагогічній взаємодії.</p> <p>6. Психологічні передумови запобігання та стратегії вирішення конфлікту.</p> <p>7. Саморегуляція як критерій особистісно-професійного іміджу сучасного викладача вищої школи</p>

7.3 СТРУКТУРА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ). БЛОК 1

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
<p>Практичне заняття 1. Професійно-педагогічна діяльність і особистість викладача вищої школи. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Структура професійної діяльності викладача вищої школи. 2. Педагогічний професіоналізм діяльності та професіоналізм особистості викладача вищої школи. Професійні та особистісні якості викладача. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності та авторитет викладача. Професійні деформації у педагогічній діяльності. 3. Педагогічна культура викладача ВНЗ. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу. 4. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Соціалізація особистості студента в умовах вищого навчального закладу.
<p>Практичне заняття №2. Дидактична система вищої школи. Організація навчального процесу у вищій школі.</p>	<p>Дидактика як галузь педагогіки. Предмет і основні завдання дидактики вищої школи. Основні поняття дидактики вищої школи (<i>навчання, освіта, викладання, учіння, знання, уміння, навички та ін.</i>).</p> <p>Основні закономірності та принципи навчання у вищій школі.</p> <p>Сутність і структура навчального процесу у вищій школі. Особливості організації навчального процесу за кредитно-модульною технологією навчання.</p> <p>Цілі навчання у ВШ (дидактичні, розвивальні, виховні). Мета та зміст освіти у вищій школі.</p> <p>Критерії відбору змісту освіти. Теорії формування змісту освіти. Компоненти змісту освіти.</p> <p>Освітні програми: їх призначення, структура, характеристика. Нормативні документи, що відображають зміст освіти (навчальні плани, навчальні програми, робочі навчальні програми, підручники): їх характеристика, порядок й особливості розробки. Підручник/навчальний посібник вищої школи: критерії якості. Електронний підручник як засіб навчання у вищій школі.</p> <p>Мотиви навчання у вищій школі. Готовність до навчання у вищій школі. Причини неуспішності здобувачів вищої освіти. Основні труднощі в процесі формування наукових понять студентів.</p> <p>Шляхи оптимізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти.</p>
<p>Практичне заняття №3. Методи і засоби організації навчально-пізнавальної діяльності студентів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікації методів навчання. Особливості методів навчання у закладі вищої освіти. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання. 2. Інтерактивні методи навчання: методика проведення та рекомендації щодо їхнього застосування.

	<p>3. Засоби навчання у вищій школі: методика застосування.</p> <p>4. Сучасні освітні технології. Дистанційне навчання в системі вищої освіти.</p>
<p>Практичне заняття №4. Форми організації навчання у вищій школі. Методика підготовки і проведення лекційного заняття</p> <p>Організація самостійної роботи</p>	<p>1. Поняття про форми організації навчання у вищій школі.</p> <p>2. Лекція як основна форма організації навчання у вищій школі. Види лекцій.</p> <p>3. Зміст і структура лекції. Основні дидактичні вимоги до лекції.</p> <p>4. Підготовка і проведення лекції: організаційно-методичні аспекти.</p> <p>5. Педагогічне керівництво самостійною роботою студентів в умовах кредитно-модульного навчання. Система організації науково-дослідної роботи студентів.</p>

СТРУКТУРА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ). БЛОК 2

<p>Практичне заняття 5. Тема: Психологія вищої школи, її предмет, об'єкт, завдання. Методологія і методи психології вищої школи</p>	<p>1. Тенденції та перспективи розвитку й удосконалення підготовки фахівців в умовах формування європейського освітнього простору.</p> <p>2. Система психологічних знань, концепцій, принципів, що відображають закономірності вузівської освіти, покладена в основу наукової дисципліни "психологія вищої школи".</p> <p>3. Індивідуальні і соціально-психологічні явища, породжені специфікою вищої освіти як предмет психології вищої школи.</p> <p>4. Закономірності цих явищ, їх місце і роль, виявлення, розвиток і функціонування в діяльності студентів, викладачів і керівників вузів, а також шляхи впливу на вказані явища з метою більш ефективного вирішення завдань вищої освіти.</p>
<p>Практичне заняття 6, 7. Тема: Загальна психологічна характеристика студентського віку. Особливості становлення сучасного професійно-компетентного фахівця.</p>	<p>1. Вищий навчальний заклад-один з провідних факторів соціалізації студента як фахівця. Адаптація студента до навчання у вищій школі, її види та умови ефективності.</p> <p>2. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на її працездатність.</p> <p>3. Формування професійної спрямованості особистості студента.</p> <p>4. Розвиток «Я-концепції» як показника особистісного зростання і професійного становлення студента.</p> <p>5. Розвиток hard skills і soft skills - універсальні навички європейського рівня. Напрями формування психологічної готовності випускника ВНЗ до самостійної професійної діяльності.</p>
<p>Практичне заняття №8 Тема: Психологічні засади управління у сфері вищої освіти</p>	<p>1. Загальна характеристика навчального процесу і навчально-професійної діяльності як об'єктів управління, психологічний аналіз їх складових.</p> <p>2. Психологічні особливості ефективної взаємодії суб'єктів освітнього процесу ЗВО.</p> <p>3. Педагогічне управління навчальним процесом у вищій школі та психологічний аналіз функцій управління з позицій сучасних вимог.</p>

	<p>4. Психологічні передумови і показники успішного засвоєння фахових компетентностей та результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>5. Психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів.</p> <p>Психологічний супровід становлення особистості майбутнього фахівця відповідно до пріоритетних напрямів реформування вищої освіти в Україні.</p>
<p>Практичне заняття №9 Тема: Діяльність науково-педагогічних працівників ЗВО. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії між суб'єктами освітнього процесу.</p>	<p>1. Психологічна характеристика науково-педагогічної діяльності та особистості викладача вищої школи.</p> <p>2. Особливості розвитку професійної самосвідомості (рефлексивності) викладача.</p> <p>3. Психологічні аспекти формування педагогічної майстерності і підвищення рівня професіоналізму викладача вищої школи.</p> <p>4. Психологічна характеристика комунікативної взаємодії суб'єктів освітнього процесу ЗВО.</p> <p>5. Психологічні бар'єри в педагогічному спілкуванні, їхні причини та шляхи регулювання.</p>

7.4 СТРУКТУРА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ). БЛОК 1

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Наукові основи педагогіки вищої школи	<p>Самостійне опрацювання літератури та нормативних документів з пріоритетних напрямків державної політики щодо розвитку вищої освіти в Україні, реалізації Європейської кредитно-трансферної системи, створення та діяльність перших ВНЗ.</p> <p>Основна: [3; 5; 7]; додаткова: [9; 17]</p> <p>Теоретичні завдання</p> <p>№1. "Проблеми вищої школи та шляхи їх вирішення", Вивчення лекційного матеріалу.</p> <p>№2 "Аналіз основних категорій педагогіки вищої школи"</p>
Тема 2. Особистісно-професійне становлення студента у вищій школі	<p>Підготовка до заняття, вивчення додаткового матеріалу щодо стану студентської молоді в Україні, характеристик студентоцентрованого підходу, студентського самоврядування.</p> <p>Практичне завдання № 3. "Професіограма фахівця (професія за спеціальністю). Програма розвитку"</p> <p>Основна: [3; 6; 7]; додаткова: [11 – 16]</p>
Тема 3. Студент і студентство як об'єкт і суб'єкт виховання.	<p>Підготовка до заняття, самостійне опрацювання матеріалів, розміщених на сайті персональних навчальних систем щодо економічного виховання, формування професійно-важливих якостей.</p>

	<p>Підготовка до контрольної роботи. Оформлення теоретичного завдання № 4. "Кодекс цінностей сучасного суспільства" Основна: [3; 5 – 7; 8]; додаткова: [14 – 16].</p>
<p>Тема 4. Сутність процесу навчання у вищій школі.</p>	<p>Вивчення питань на самоопрацювання з організаційних форм навчання, сучасні технології навчання, технології E-learning. Практичне завдання № 5. Розробка технологічної карти навчального заняття. Підготовка міні-лекції з презентацією Основна: [3; 5 – 7]; додаткова: [8 – 11; 17]</p>
<p>Тема 5. Методи і прийоми навчання у закладі вищої освіти</p>	<p>Поняття про методи та прийоми навчання. Класифікація методів навчання. Зміст діяльності викладача та студентів при використанні різних методів навчання. Основна: [5 – 7]; додаткова: [8 – 11; 17]</p>
<p>Тема 6. Управління закладом вищої освіти</p>	<p>Вивчення питань на самоопрацювання з інноваційної політики в галузі розвитку національної системи освіти, оцінки ефективності діяльності закладу вищої освіти Основна: [2; 5; 6]; додаткова: [9; 14].</p>
<p>Тема 7. Основи педагогічної майстерності</p>	<p>Вивчення питань на самоопрацювання щодо мережевих засобів комунікацій для проведення навчальної роботи. Впровадження освітніх інновацій у педагогічну практику Основна: [2; 5; 6]; додаткова: [10; 11; 14]</p>
<p>Тема 7. Учасники освітнього процесу закладу вищої освіти</p>	<p>Педагогічні і науково-педагогічні працівники. Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників. Робочий час педагогічних та науково-педагогічних працівників. Права і обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників. Основна: [2; 5; 6]; додаткова: [10; 11; 14]</p>
<p>Тема 8. Методика підготовки і проведення практично-семінарського заняття. Педагогічний контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів у вищій школі</p>	<p>Основні функції семінарських занять. Типи семінарських занять у вищій школі. Методика організації і проведення семінарського заняття. Особливості взаємодії викладача і студентів в ході проведення заняття. Завдання і види педагогічного контролю у вищій школі. Методи і форми контролю навчальної успішності студентів. Тестування. Форми та критерії якості тестових завдань.</p>

Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Контроль та оцінка навчальної успішності студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання. Основна: [5 – 7]; додаткова: [8 – 11; 17]

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ. БЛОК 2

Питання для самостійного опрацювання	Завдання
Тема 9. Психологія вищої школи, її предмет і завдання методологія і методи психології вищої школи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльний аналіз систем вищої освіти України та розвинених країн світу. Система, мета і зміст вищої освіти в Україні. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість гуманізації освітнього процесу. 2. Система психологічних знань, концепцій, принципів, що відображають закономірності вузівської освіти. 3. Поняття про методику психологічного дослідження. Етика психолога-дослідника. Дослідницькі вміння викладача вищої школи. 4. Рівні методології. Компетентнісний підхід. Системний підхід
ТЕМА 10. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Особливості становлення сучасного професійно-компетентного фахівця.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суперечливості та кризи студентського віку 2. Психологічні особливості сучасних студентів 3. Психологічний аналіз особливостей емоційної сфери студента. Саморегуляція емоційно-вольової сфери 4. Профорієнтація і професійний добір у вищу школу 5. Фактори, які впливають на формування професійної спрямованості особистості студент
ТЕМА 11: Психологічні засади управління у сфері вищої освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. 2. Дистанційні технології навчання. 3. Психологічні аспекти управління професійною рефлексією. 4. Відповідальне ставлення студентів до навчання. 5. Особливості наукової діяльності студентів 6. Майстерність невербальної поведінки педагога. 7. Естетичне, патріотичне, духовне, трудове виховання студентської молоді.
Тема 12. Діяльність науково-педагогічних працівників ЗВО. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії між суб'єктами освітнього процесу.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авторитет викладача. Психологічні особливості ефективного впливу. 2. Умови імпровізації в науково-педагогічній діяльності. 3. Майстерність професійно-педагогічного мовлення. 4. Техніка мовлення. Значення дихання для мовця. Професійні характеристики

	голосу. Дикційна й орфоепічна чистота мовлення. Інтонаційна та образна виразність. Наголос. Виразність мовлення і структурно-інтонаційна організація тексту; логічна та емоційна виразність; міміка і жести як компоненти виразності. 5. Активне рефлексивне слухання та «Я-повідомлення» в комунікативній взаємодії.
--	--

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» <https://drive.google.com/file/d/1HWL9vuhcizztkaC6wgF-zXhr43uGR1W0/view> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019 р.) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkVl-LNTIjWRX/view> Положення про курсові роботи в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/1KnJRO51aJQTAV5bGeXCMKcaх_xQFHZY1/view

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

2.1. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни включає поточний, періодичний та підсумковий / семестровий контроль знань.

Умовні позначки:

П – поточний контроль,

ПКР – періодична контрольна робота,

ПК1 – перший періодичний контроль (сума балів за поточний контроль і періодичну контрольну роботу), ПК2 – другий періодичний контроль (сума балів за поточний контроль і періодичну контрольну роботу), Хср – середньозважена оцінка в балах поточного контролю, ПО – підсумкова оцінка (сума балів за періодичні контролю), Е – підсумковий контроль (бал, отриманий на екзамені),

ЗР – загальний рейтинг з дисципліни (сума балів за підсумкову оцінку і екзамен).

2.2. Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль, для якого використовується національна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне (лабораторне, семінарське) заняття в академічний журнал.

2.3. Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти, оцінюються як частина теми практичного заняття.

2.4. Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти на практичних (лабораторних, семінарських) заняттях, виконання завдань самостійного опрацювання наведені у таблиці:

Бали	Критерії
5	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові/тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
4	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3	Здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
2	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

2.5. За семестр з курсу дисципліни проводяться дві періодичні контрольні роботи (ПКР), результати яких є складовою результатів періодичних контролів першого (ПК1) та другого (ПК2).

Результати кожного періодичного контролю (ПК1; ПК2) є сумою поточного контролю (П) і періодичної контрольної роботи (ПКР): $ПК1 = П + ПКР$; $ПК2 = П + ПКР$.

Максимальна кількість балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2) складає 50 балів.

2.6. Максимальна кількість балів за періодичну контрольну роботу (ПКР) становить 60% від максимальної кількості балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2), тобто 30 балів. А 40% балів, тобто решта балів кожного періодичного контролю, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів.

2.7. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{\text{ср}}$) за діяльність здобувача вищої освіти на всіх заняттях, що входять в число певної контрольної точки.

2.8. Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки однієї періодичної контрольної роботи (ПКР) протягом тижня або двох (залежить від розкладу) після його складання.

2.9. Курсова робота та навчальна практика, які входять до складу інтегрованої навчальної дисципліни, оцінюються по 100 балів кожна, а рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне.

Курсова робота і навчальна або виробнича практики, як окремий освітній компонент, також оцінюється за 100-бальною шкалою.

Якщо складовою навчальної дисципліни є курсова робота, підсумкова оцінка (ПО) рахується за формулою:

$$ПО = \frac{(ПК1 + ПК2) + КР}{2}$$

2

де $(ПК1 + ПК2) = 100$ балів;

Максимальна сума підсумкової оцінки дорівнює 100 балам.

2.10. Якщо підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з навчальної дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл.

$$ЗР = \frac{(ПО + Е)}{2}$$

2

2.11. Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали таке:

Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки - 60, максимальний - 100 **Система оцінювання.**

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь	5 балів: 5- Дано повну правильну відповідь, на підставі вивчених теорій, концепцій, законів, ідей тощо; матеріал усвідомлено, викладено в певній логічній послідовності, літературною мовою; відповідь самостійна, допустимі 1-2 несуттєві помилки (це помилки, при яких відповідь є правильною, але помилки у вигляді некоректних висловлювань). 4- Дано правильну відповідь на підставі вивчених теорій, концепцій, законів, ідей тощо; матеріал усвідомлено, викладено в певній логічній послідовності, літературною мовою;

	<p>допустимі 2-3 несуттєві помилки, виправлені за допомогою викладача, або деяка неповнота відповіді, неточність у викладенні матеріалу.</p> <p>3- Навчальний матеріал в основному викладений повно, але при цьому допущені 1-2 грубі помилки (наприклад, невміння застосовувати закони і теорії, правила до пояснення нових фактів); відповідь неповна, хоча і відзначається необхідною глибиною, побудована незв'язно. Допустима незначна допомога викладача (навідні питання).</p> <p>2- Відповідь виявляє незнання або нерозуміння значної частини навчального матеріалу; допущені істотні помилки, які не виправляються за допомогою викладача, матеріал викладений незв'язно.</p>
<p>Творчі завдання (реферати, есе, схеми, презентації)</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.
<p>Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання і т.ін)</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – Завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – Завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – Завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу.

	<p>Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>– 2 бали – Завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>Виявлені проблеми встановлення контакту з обстежуваними, не сформовані вміння проводити відповідні види психологічної роботи. Звітна документація оформлена неповно з помилками.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Здобувач вищої освіти, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю.</p>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНУ З КУРСУ

Кожен білет іспиту містить завдання, які мають професійне спрямування і їх вирішення вимагає від здобувача вищої освіти не розрізнених знань окремих тем і розділів дисципліни, для їх інтегрованого застосування. Білет складається з трьох частин: теоретичної (питання інтегрованого характеру - контроль знань: аналітичного та репродуктивного характеру;) – 80 балів (чотири теоретичних питання по 20 балів), тестової (ситуаційні тести – виявлення рівня сформованості категоріально-понятійного апарату) – 20 балів (1 бал за кожне тестове завдання). Максимальна кількість балів - 100
Загальна максимальна сума за екзамен – 100 балів.

З кожного блоку 50 балів

З них теоретичні (усні) питання максимально оцінюються у 40 балів.

I-е питання – 20 балів;

II-е питання – 20 балів;

Тестові питання оцінюються у 10 балів (1 бал за кожне тестове завдання).

17-20 балів	<p>здобувач упевнено оперує обсягом навчального матеріалу і застосовує його для розв'язання проблем; самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; може характеризувати та аналізувати правову інформацію; співвідносити події та процеси за періодами на основі наукової періодизації історико-правової науки; знає вітчизняну юридичну термінологію; виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати матеріал, наводити чисельні приклади; вільно користується прикладами; розуміє основні тенденції розвитку сучасних проблем дисципліни.</p>
13-16 балів	<p>здобувач загалом володіє обсягом навчального матеріалу; здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні теоретичні та фактологічні положення, явища, але відповідь може бути не зовсім змістовною, цілісною, послідовною, містити деякі фактологічні помилки, неточності; здобувач робить незначні помилки, користуючись відповідною історико-правовою термінологією; не завжди може</p>

	вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи; дає загальну характеристику подій (причини, наслідки та значення); встановлює послідовність подій, характеризує причинно-наслідкові зв'язки між ними;
9-12 балів	здобувач володіє навчальним матеріалом на середньому рівні; може репродуктивно відтворити частину теоретичного та фактологічного матеріалу; виявляє знання і розуміння окремих положень курсу; вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; визначає окремі ознаки подій, встановлює їх послідовність; може дати стислу характеристику окремої постаті; слабо орієнтується в спеціальній термінології з навчального курсу.
5-8 бали	здобувач слабо володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати та відтворити окремі факти, явища, події; впізнає постать чи подію лише за детальним описом; не визнає послідовності подій; відсутнє знання термінології; відповідь має уривчастий, незакінчений, незмістовний характер; відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні.
0-4 бал	здобувач зовсім не володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати і відтворити окремі факти, явища, події; не впізнає постать чи подію; не визнає послідовності подій; повністю відсутнє знання спеціальної термінології; відповідь має незмістовний характер; відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні; вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»).

Співвідношення балів національної оцінної, ECTS і 100 – бальної оцінної шкали таке:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО БЛОКУ 1«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бандурка О. М., Тюріна В. ОФедоренко., О. І. Основи педагогічної техніки : навчальний посібник. Харків : ТИТУЛ, 2006. 176 с.

2. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібн. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. Київ : ВВП "КОМПАС", 1997. 64 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
5. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. ; за ред. З. Н. Курлянд. 3-е вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2007. 495 с.
6. Педагогіка вищої школи і вищої освіти: курс лекцій для магістрів / І.П. Аносов, Т.Ф. Бельчева, М.В.Елькін, М.І. Приходько, В.М.Приходько, О.В. Федорова. Мелітополь :ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2009. 316 с.
7. Полякова Г. А., Борова Т.А. Педагогіка : навчальний посібник. Харків : ВД: «ІНЖЕК», 2011. 374 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Київ : «Академвидав», 2006. 352 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

9. Андреев А.А. Педагогика высшей школы. Новый курс. Москва : Московский международный институт эконометрики, информатики, финансов и права, 2002. – 264 с.
10. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник / за редакцією В. Г Кременя, М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш та ін. – Тернопіль : Навчальна книга -Богдан, 2004. 384 с.
11. Комп'ютерні технології в освіті : навч. посібн. / Ю. С. Жарких, С. В. Лисоченко, Б. Б. Сусьтв ін. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 239 с.
12. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання : Умови застосування. Дистанційний курс : навчальний посібник 3-тє вид. Харків : НТУ "ХП", «Торгсін», 2002. 320 с.
13. Локарева Г. В., Міщик Л. І., Почерніна О. О. Педагогічне спілкування : науково-методичний посібник.. Запоріжжя : Запорізький держуніверситет, 2000. 154 с.
14. Освітній менеджмент : навчальний посібник / за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. К. : Шкільний світ, 2003. 400 с.
15. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация; пер. с англ. Москва : "Когито-Центр", 2002. 396 с.
16. Студентська молодь України: сучасний вимір : щорічна Державна доповідь Президентіві України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2008 року) / [С. І. Бородін, О. В. Белишев, А. В. Волошина та ін.] ; [редкол.Ю. О. Павленко [та ін.]]. Київ, 2009. 164 с.
17. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 360 с.
18. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посібн. / за заг. ред. В. І. Лозової. Харків : Віровець А.П. "Апостроф", 2011. 408 с.
19. Johnston, H. N., 1992. The Universities and Competency-based Standards. Higher Education and the Competency Movement, pp. 12-34.
20. Littlewood, W., 1990. Communicative Language Teaching. CambridgeUniversity .

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітою: організації, вищі навчальні заклади, інформація про системи освіти найбільш розвинених країн, преса, виставки, конференції, фірми та ін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.ednu.kiev.ua/>.
Бібліотеки України:
  2. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
  3. <http://www.nplu.kiev.ua> – Національна парламентська бібліотека
  4. www.library.edu-ua.net - Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
  5. <http://www.4uth.gov.ua> – Державна бібліотека України для юнацтва
  6. <http://www.chl.kiev.ua> – Національна бібліотека України для дітей
  7. <http://lib-gw.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка
  8. <http://www.library.ukma.kiev.ua> – Наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія"
  - Освітні веб-сайти:
  9. <http://www.mon.gov.ua> – веб-сайт Міністерства освіти і науки України
  10. <http://www.testportal.gov.ua> - веб-сайт Українського центру оцінювання якості освіти
  11. <http://www.iitzo.gov.ua> - веб-сайт Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
  12. <http://osvita-ua.net> - веб-сайт інформує з різноманітних питань освіти в Україні та за кордоном
  - Українські освітні портали:
  13. <http://www.ednu.kiev.ua> - Освітня Мережа України представляє усі українські інформаційні ресурси, що пов'язані з освітою, як в Україні, так і за кордоном.
  14. <http://www.teacher.in.ua> - Український освітній портал – все для вчителя
  15. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України і Росії
  16. <http://school.kiev.ua/> - портал присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках фізики, математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)
  17. <http://edu.ukrsat.com/> - для вчителів – методичні розробки, навчальні програми, для учнів – бібліотеки, реферати, олімпіади, адреси шкіл Києва та України
  18. <http://www.ednu.kiev.ua/> - Educational Network Ukraine. Нацьому сервері представлено всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми — організаціями, вищими навчальними закладами, докладною інформацією про системи освіти найбільш розвинутих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми тощо.
  19. <http://www.osvita.org> – Освітньо-консультативний центр "Освіта"
  20. <http://o-svit.iatp.org.ua> - каталог освітніх ресурсів О-СВІТ - інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців.
- Офіційні веб-сторінки:

21. <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти та науки України.
22. <http://www.apsu.org.ua> - Академія педагогічних наук України
23. <http://www.oblosvita.kiev.ua> - Управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації.
24. <http://www.kristti.kiev.ua> - Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
25. <http://www.osvita.od.ua> - Одеський обласний інститут удосконалення вчителів.
26. Сайт Інституту засобів навчання Академії педагогічних наук. – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/default.htm>.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО БЛОКУ 2 «ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Основна література

1. Мащенко Н.І. Основи педагогіки і психології вищої школи: Курс лекцій / Н.І. Мащенко. 2-е вид., доп. й перероб. Кременчук, 2006. 272 с.
2. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи . Київ НПУ, 2003. – 267 с.
3. Коваль О.Є. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів). Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. 90 с.
4. Євтух М.Б. Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. пр. до 15-річчя АПН України: у 5 т. Київ Педагогічна думка, 2007. Т. 4 : Педагогіка і психологія вищої школи, 2007 438с.
5. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. Практикум: Навч. посібник. Київ Каравела, 2008. 336 с.
6. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навч. посібник для магістрантів і аспірантів. Київ ТОВ «Філ-студія», 2006. 320 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. Київ Каравела, 2008. 352 с.
8. Руснак І.С., Іванчук М.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: навчально-методичний посібник / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. 2-ге вид., доп. Чернівці : Букрек, 2009.– 176с.
9. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. посібник. Вінниця: Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту «Україна», 2006. 402 с.
10. Юрченко В.І., Кудіна В.В. Психологія вищої школи: Курс лекцій. Київ КСУ, 2004. 176 с.

Додаткова література

1. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А., Кандыбович С.Л. Психология высшей школы: Учеб.пособие. Москва: Харвест, 2006. 416 с.
2. Малихін О.В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. 307 с.
3. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки. Київ НПУ, 2006. 206 с.
4. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. акад. О.Г. Мороза. Київ НПУ, 2000. 337 с
5. Педагогика и психология высшей школы: Учеб. пособие / Отв. ред. М.В. Буланова-Топоркова. 3-е изд., перераб. и доп. Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. 512 с.

6. Педагогіка і психологія вищої школи: навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / Державна податкова адміністрація України; Національна академія держ. податкової служби України / Л.М. Петренко (уклад.). Ірпінь, 2007. 78с.
7. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посібник для студ. вищих пед. навч. закл. Київ Вища школа, 2004. 336 с.
8. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ Вища школа, 2005. 240 с.
9. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб.пособие. Москва: Издательский центр «Академия», 2005. 400 с.
10. Староста В.І. Методологічні аспекти психолого-педагогічного дослідження: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2008. 68 с.
11. Тєслєук В.М., Лузан П.Г., Шовкун Л.М. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. Київ ДАККіМ, 2010. 244 с.
12. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога : Навч. посіб. Київ «Академвидав», 2012. 208 с
13. Я – студент : навчальний посібник / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. 2-ге вид., доопр. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 224 с.
14. Archer, R.P., M. Maruish, E.A. Imhof, & C. Piotrowski (1991). Psychological test usage with adolescent clients: 1990 survey findings. *Professional Psychology: Research and Practice*, 22, 247-252.
15. Blatt, S.J. (2006). Where have we been and where are we going? Reflections On 50 years of personality assessment. *Journal of Personality Assessment*, 50, 343-346.

Періодичні видання:

1. Педагогіка і психологія. 2012-2019.
2. Психология и соционика межличностных отношений. - Режим доступу: <http://publishing.socionic.info/index.php/psychology/index>
3. Психологія і суспільство –Режим доступу: <http://journals.urau.ua/index.php/1810-2131>
4. Технології розвитку інтелекту: електронний журнал Режим доступу :<http://psytir.org.ua>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України «Про вищу освіту» поточна редакція. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Концепція розвитку педагогічної освіти (МОН України, 2018) Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>